



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 21 juni 2021
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Betreft:	Conclusies van de Raad over de EU-aanpak voor cultureel erfgoed in conflicten en crises

Hierbij gaan voor de delegaties de conclusies van de Raad over de EU-aanpak voor cultureel erfgoed in conflicten en crises, die de Raad heeft goedgekeurd in zijn zitting van 21 juni 2021.

**CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER
DE EU-AANPAK VOOR CULTUREEL ERFGOED IN CONFLICTEN EN CRISES**

1. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 8 april 2019 over een strategische aanpak van de EU voor internationale culturele betrekkingen en bevestigt zijn steun voor het integreren van internationale culturele betrekkingen in het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU. In dat verband verwelkomt de Raad het EU-concept inzake cultureel erfgoed in conflicten en crises, waarmee een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan het verbeteren van de strategische benadering van de EU van vrede, veiligheid en ontwikkeling.
2. De Raad erkent de rol van cultureel erfgoed als een belangrijk instrument voor vrede, democratie en duurzame ontwikkeling doordat het verdraagzaamheid, wederzijds begrip, verzoening en interculturele en interreligieuze dialoog bevordert, sociale spanningen vermindert en kan voorkomen dat een gewelddadig conflict opnieuw opblaait. Tegelijkertijd erkent de Raad ook dat cultureel erfgoed een aanleiding en een doelwit in conflicten en crises kan zijn en het voorwerp kan zijn van desinformatie en manipulatie van informatie.

De Raad benadrukt dat kennis en bescherming van cultureel erfgoed een belangrijk onderdeel van een conflictbewuste benadering zijn in alle fasen van conflicten en crises. De bescherming en bewaring van cultureel erfgoed en het bevorderen van respect voor culturele diversiteit zijn van fundamenteel belang om gewelddadig extremisme te voorkomen, desinformatie te bestrijden en een positieve dialoog en inclusie op gang te brengen. De Raad herinnert tevens aan zijn conclusies van 7 december 2020 over vredesbemiddeling door de EU en bevestigt de rol van cultureel erfgoed als een startpunt voor bemiddeling.

3. De Raad erkent dat zich inzetten voor cultureel erfgoed, en voor de bescherming en instandhouding ervan, in de nasleep van een conflict of een crisis helpt de identiteit van personen en gemeenschappen te beschermen, wat als basis kan dienen voor een duurzaam herstel en blijvende vrede en zo bijdraagt aan de algehele veerkracht van samenlevingen. In dit verband benadrukt de Raad dat de economische, sociale en milieuaspecten van cultureel erfgoed belangrijk zijn, en moedigt hij een aanpak en concrete acties aan die gericht zijn op het versterken van inclusieve en duurzame ontwikkeling, onder meer wat betreft werkgelegenheidskansen voor lokale gemeenschappen. De Raad wijst ook op het belang van duurzaam cultureel toerisme voor de ondersteuning van economische bestaansmiddelen en het scheppen van werkgelegenheid.
4. De Raad benadrukt dat lokaal ownership belangrijk is en dat de behoeften en de participatie van lokale gemeenschappen op de eerste plaats moeten komen wanneer partnerlanden worden ondersteund bij het zorgen voor de bescherming van cultureel erfgoed. In dat verband benadrukt de Raad het belang van onderwijs en digitalisering bij capaciteitsopbouw op dit gebied, met inbegrip van de noodzaak om de kennis over bestaande databanken met betrekking tot bedreigd cultureel erfgoed te vergroten. Hij moedigt het gebruik van geavanceerde digitale hulpmiddelen en technologieën aan om cultureel erfgoed te registreren, te documenteren en in stand te houden.
5. De Raad onderstreept het belang van inzet voor immaterieel erfgoed als een manier om te bouwen aan een gemeenschappelijk begrip, met name door de interculturele en interreligieuze dialoog te versterken en de overdracht van tradities en kennis te waarborgen. De Raad herinnert aan het belang van het Unesco-Verdrag van 2003 inzake de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed en benadrukt de complementariteit van immaterieel en materieel erfgoed en de mogelijke onderlinge verbanden. Voorts erkent de Raad dat steun moet worden verleend aan maatregelen die tot doel hebben de negatieve gevolgen van klimaatverandering voor het natuurlijk en cultureel erfgoed te beperken.
6. De Raad wijst op het belang van de op waarden gebaseerde aanpak van de EU bij het werken aan de bescherming van cultureel erfgoed in conflicten en crises. Hij benadrukt tevens dat er een conflictbewuste benadering moet worden gevolgd en dat het niet-schadenbeginsel moet worden nageleefd. De Raad is ingenomen met de positieve bijdrage die het concept van de EU kan leveren aan de verantwoordelijkheid om te beschermen door inspanningen te ondersteunen die gericht zijn op het beschermen van cultureel erfgoed en het doen stoppen van de vernietiging ervan.

7. De Raad herhaalt dat de EU zich inzet voor de volledige uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid (VVV) en wijst op de bijdrage van het concept van de EU inzake cultureel erfgoed aan de uitvoering van het EU-beleidskader inzake de VVV-agenda, waaronder de strategische aanpak van de EU inzake VVV en het actieplan van de EU inzake VVV. In dit verband wijst de Raad voorts op het belang van een inclusieve, gelijke en niet-discriminerende benadering van inzet voor cultureel erfgoed in conflicten en crises, met name wat betreft aspecten die verband houden met gender, jongeren, personen die tot minderheden behoren, religieuze overtuiging en religieuze gemeenschappen en inheemse volkeren.
8. De Raad benadrukt dat de EU vastbesloten is de op regels gebaseerde internationale orde, waarvan de Verenigde Naties (VN) de kern vormen, te handhaven en te versterken teneinde het cultureel erfgoed te beschermen en te bewaren, en te zorgen voor effectief multilateralisme op basis van de eerbiediging van de normen en beginselen van het internationaal recht, het internationaal humanitair recht, de bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden. De Raad erkent ook het mensenrechtenaspect van deze kwestie, overeenkomstig de resolutie van de Mensenrechtenraad van 6 oktober 2016 over culturele rechten en de bescherming van cultureel erfgoed.

De Raad herinnert er tevens aan dat het belangrijk is de partnerschappen met relevante internationale organisaties, met name de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (Unesco) en de Raad van Europa (RvE), regionale organisaties en relevante intergouvernementele en niet-gouvernementele organisaties, te versterken teneinde het cultureel erfgoed te beschermen en te bewaren.

9. De Raad roept op aandacht te besteden aan de bescherming en bewaring van cultureel erfgoed in de relevante strategische en programmeringsdocumenten van de EU en deze te integreren in de werkzaamheden van de Raad in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

10. De Raad herinnert eraan dat de aanpak van de EU voor cultureel erfgoed in conflicten en crises onderdeel is van de geïntegreerde EU-aanpak van externe conflicten en crises, waarin hij deel uitmaakt van een politiek en operationeel coherente EU-respons in het kader van de integrale EU-strategie. De Raad onderstreept ook het belang van coördinatie tussen de respectieve instrumenten en initiatieven van de lidstaten om sneller te kunnen reageren met betrekking tot de bescherming van cultureel erfgoed en het voorkomen van de vernietiging ervan tijdens en na crises met stabilisatie en vrede als doel.

De Raad wijst er ook op dat het belangrijk is dat de bescherming van cultureel erfgoed wordt geïntegreerd in alle relevante dimensies van het EU-instrumentarium voor conflicten en crises, onder meer in het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), alsmede in andere gebieden van het externe optreden van de EU en in passende financiële instrumenten, waaronder het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) – Europa als wereldspeler.

11. De Raad benadrukt tevens dat de GVDB-missies en -operaties een belangrijke bijdrage kunnen leveren, met volledige inachtneming van hun kernmandaten, aan een oplossing voor veiligheidsgerelateerde problemen in verband met de instandhouding en bescherming van cultureel erfgoed.

In dat verband en in overeenstemming met het pact inzake het civiele GVDB en de conclusies van de Raad van 7 december 2020 ziet de Raad uit naar een specifiek miniconcept om mogelijkheden te onderzoeken voor het ontwikkelen, waar passend, van inspanningen van civiele GVDB-missies op dit gebied, zoals programma's voor capaciteitsopbouw of opleidingsactiviteiten.

12. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 16 juni 2020 over het externe optreden van de EU ter voorkoming en bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme. Hij benadrukt dat illegale opgravingen en het plunderen en illegaal verhandelen van cultuurgoederen in verband staan met ernstige veiligheidsdreigingen, aangezien de opbrengsten ervan worden gebruikt om georganiseerde misdaad en terrorisme te financieren. Cultuurgoederen hebben ook een sociaal-cultureel effect, aangezien ze een politiek instrument zijn om gemeenschappen en identiteiten te verzwakken. In dat verband herhaalt de Raad dat de strijd tegen de illegale handel in cultuurgoederen en de strijd tegen terrorisme dringend moet worden opgevoerd, mede op basis van bestaande internationale rechtskaders, zoals de toepasselijke instrumenten van de VN, de RvE en andere soortgelijke rechtsinstrumenten, indien van toepassing. Hij roept op tot verdere nauwe samenwerking en synergie met actoren op het gebied van justitie en binnenlandse zaken. Hij ziet uit naar het voorstel van de Commissie voor een actieplan inzake de illegale handel in cultuurgoederen, zoals aangekondigd in de op 13 april 2021 gepubliceerde mededeling van de Commissie over de EU-strategie voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit (2021-2025), en benadrukt dat het belangrijk is zowel de interne als de externe dimensie van dit onderwerp te behandelen.
13. De Raad verzoekt de lidstaten de samenwerking te versterken tussen de bevoegde ministeries, lokale en regionale autoriteiten en andere relevante belanghebbenden, waaronder maatschappelijke organisaties en de academische wereld, alsmede de relevante internationale, regionale, intergouvernementele en niet-gouvernementele organisaties. Hij benadrukt dat het belangrijk is dat alle belanghebbenden in de EU beste praktijken verzamelen en delen met betrekking tot initiatieven op het gebied van cultureel erfgoed die in conflict- en crisissituaties en na een conflict zijn ontwikkeld.
14. De Raad verzoekt de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), samen met de Commissie en alle bevoegde EU-organen en -instanties, beste praktijken uit te wisselen en deskundigheid te ontwikkelen die gericht is op het stroomlijnen van cultureel erfgoed en de bescherming ervan in conflictpreventie en crisisbeheer. De Raad verzoekt de EDEO en de Commissie tevens om binnen een jaar en op regelmatige basis aan het Politiek en Veiligheidscomité verslag uit te brengen over de vorderingen die gemaakt zijn bij de uitvoering van de voorgestelde maatregelen en de belangrijkste elementen van het concept.